

Проект!

**ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ТЮТЮНА И
ТЮТЮНЕВИТЕ ИЗДЕЛИЯ**

(Обн., ДВ, бр. 101 от 1993 г.; изм. и доп., бр. 19 от 1994 г., бр. 110 от 1996 г., бр. 153 от 1998 г., бр. 113 от 1999 г., бр. 33 и 102 от 2000 г., бр. 110 от 2001 г., бр. 20 от 2003 г., бр. 57 и 70 от 2004 г., бр. 91, 95, 99 и 105 от 2005 г., бр. 18, 30, 34, 70, 80 и 108 от 2006 г., бр. 53 и 109 от 2007 г., бр. 36, 67 и 110 от 2008 г., бр. 12, 82 и 95 от 2009 г., бр. 19 от 2011 г., бр. 50 от 2012 г., бр. 12 и 14 от 2015 г.)

§ 1. В чл. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Министърът на земеделието и храните провежда държавната политика в областта на тютюна.“

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) Министърът на икономиката и министърът на финансите провеждат държавната политика в областта на тютюневите изделия.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

4. Досегашната ал. 3 се отменя.

§ 2. След чл. 2 се създава глава първа „а“ с чл. 2а и 2б:

Глава първа „а“

КОМИСИИ ПО ТЮТЮНА

Чл. 2а. (1) Към Областните дирекции „Земеделие“ в териториалния обхват на които се извършва производство и търговия с тютюн, се създават комисии по тютюна, като постоянно действащ орган по въпросите, свързани с производството, окачествяването и изкупуването на тютюна. Комисиите се назначават със заповед на съответния директор на областната дирекция „Земеделие“, като в тях се включват експерти по окачествяване на тютюн. В комисииите могат да се включват и научни институти.

(2) Министърът на земеделието и храните утвърждава правила за работата на комисииите по ал. 1.

Чл. 2б. Комисиите по тютюна:

1. разглеждат молби, жалби и сигнали във връзка с окачествяване и изкупуване на тютюн;

2. при спор във връзка с окачествяване на тютюн вземат решения за извършване на окачествяване от експерти по окачествяване на тютюна;

3. вземат решения или отказ за вписване в регистъра на лицата имащи право да изкупуват тютюн.

§ 3. В чл. 3 думата „произвеждане“ се заменя с „производство на тютюневи семена, производство“.

§ 4. Член 4 се изменя така:

„Чл. 4. (1) Министерството на земеделието и храните създава и поддържа регистър, в който ежегодно се регистрират тютюнопроизводителите, които ще произвеждат тютюн в съответната стопанска година, както и сключените от тях договори за изкупуване на суров тютюн.

(2) Съдържанието на регистъра, условията и редът за вписване на тютюнопроизводителите и сроковете за вписването им в регистъра, се определят в Наредба № 3 от 29 януари 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани (Обн., ДВ, бр. 10 от 1999 г.)”.

§ 5. Създават се нови чл. 5 и 6:

„Чл. 5. (1) Производството на тютюн се извършва по технологични инструкции за производство, бране, сушене и производителска манипулация, утвърдени със заповед на министъра на земеделието и храните.

(2) При производството на тютюн се използват сертифицирани семена с доказан произход, отговарящи на изискванията на Закона за посевния и посадъчния материал.

(3) Производството на тютюневи семена се извършва от физически и юридически лица, получили разрешение по чл. 28, ал. 1 от Закона за посевния и посадъчния материал.

(4) Контролът за качеството, чистотата и произхода на тютюневите семена се гарантира от Министерството на земеделието и храните.

(5) Търговията на тютюневи семена се извършва съгласно Закона за посевния и посадъчния материал.

Чл. 6. Производството и съхранението на суров тютюн се извършва от тютюнопроизводители, вписани в регистъра по чл. 4, ал. 1.“

§ 6. Член 7 се отменя.

§ 7. Член 8 се отменя.

§ 8. В чл. 9 се правят следните изменения:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) При спор окачествяването на тютюна се извършва от експерт по окачествяване на тютюна към съответната комисия по тютюна след решение по чл. 2б, т. 2. Окачествяването се извършва в 5-дневен срок от поискването му.“

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) При оспорване на окачествяване по ал. 3 се извършва повторно окачествяване от съответната комисия по тютюна след решение по чл. 2б, т. 2. Повторното окачествяване е окончателно.“

3. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Квалификацията на експертите по окачествяване на тютюна се урежда в наредба на министъра на земеделието и храните.“

§ 9. Член 10 се отменя.

§ 10. Създава се нов чл. 11:

„Чл. 11. (1) Министерството на земеделието и храните създава и поддържа публичен регистър на лицата, които притежават разрешение за изкупуване на суров тютюн.

(2) Съдържанието на регистъра и редът за воденето му се определят в наредба на министъра на земеделието и храните.“

§ 11. В чл. 12, ал. 3 запетаята след думата „договора“ и думите „но не по-късно от 30 дни от датата на приемането на тютюна“ се заличават.

§ 12. Член 13 се отменя.

§ 13. Създават се нов чл. 16 и чл. 16а – 16г:

„Чл. 16. Изкупуване на суров тютюн се извършва от физически и юридически лица, които:

1. притежават разрешение за изкупуване на тютюн;
2. разполагат с подходящи обекти и съоръжения за съхранение на тютюн, гарантиращи качеството на тютюна при съхранение;
3. са сключили договор за изкупуване на суров тютюн с лице, вписано в регистъра по чл. 4, ал. 1.

Чл. 16а. (1) За получаване на разрешение за изкупуване на суров тютюн лицата подават до председателя на Комисията по тютюна към съответната областна дирекция „Земеделие“, заявление по образец, към което прилагат заверени копия от:

1. програма за прогнозни количества тютюн по сортови групи, които ще бъдат изкупени;
2. документ за собственост или за право на ползване на обектите по чл. 16, т. 2.

(2) Заявлението и приложените документи по ал. 1 се проверяват от представител на съответната комисия по тютюна. При установяване на непълноти председателят на Комисията по тютюна писмено уведомява заявителя и определя срок за отстраняването им.

(3) При неотстраняване на непълнотите по ал. 2 заявлението се оставя без разглеждане, за което председателят на Комисията по тютюна писмено уведомява заявителя.

(4) В 7-дневен срок от подаване на заявлението или от отстраняване на непълнотите по ал. 2 представители на съответната комисия по тютюна извършват проверка на документите и проверка на място за съответствие с изискванията на чл. 16, т. 2.

(5) В 7-дневен срок от извършване на проверката по ал. 4 председателят на Комисията по тютюна издава разрешение за изкупуване на суров тютюн или мотивирано отказва издаването му, когато не са изпълнени изискванията на чл. 16, т. 2.

(6) Разрешението за изкупуване на суров тютюн е безсрочно и не може да се прехвърля на друго лице.

(7) Отказът по ал. 5 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(8) Непроизнасянето в срока по ал. 5 не се счита за мълчаливо съгласие.

(9) В тридневен срок от издаване на разрешението за изкупуване на суров тютюн председателят на съответната комисия изпраща екземпляр от него в Министерството на земеделието и храните за вписване в регистъра по чл. 11, ал. 1.

Чл. 16б. (1) В 7-дневен срок от настъпване на промяна в обстоятелствата, свързани с издаденото разрешение за изкупуване на суров тютюн, притежателят му подава до председателя на съответната комисия по тютюна заявление по образец, към което прилага документи, удостоверяващи промяната.

(2) Разрешението се преиздава при условията и по реда на чл. 16а. Ако промяната е в обстоятелства, за които не е необходимо извършване на проверка на място, разрешението се преиздава в 7-дневен срок.

Чл. 16в. (1) Председателят на съответната комисия по тютюна със заповед отнема разрешението за изкупуване на суров тютюн, когато с влязло в сила съдебно решение бъде установено, че съответно вписаното в регистъра лице не е спазило условията, предвидени в сключените от него договори за изкупуване на тютюн.

(2) Заповедта по ал. 1 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(3) Отнемането на разрешението се записва в регистъра по чл. 11, ал. 1.

Чл. 16г. (1) Притежателите на разрешения за изкупуване на суров тютюн са длъжни да представят на Комисията по тютюна към съответната областна дирекция „Земеделие“:

1. програма за прогнозните количества тютюн по сортови групи, които ще бъдат изкупени през следващата производствена година – ежегодно до 31 декември;

2. справка за изкупеното количество тютюн и/или суров тютюн по сортови групи – в 30-дневен срок след приключване на изкупуването;

3. справка за наличните количества тютюн и/или изсушен, и/или манипулиран и ферментирал тютюн от предишна реколта и за реализираните количества на пазарите в страната, в Европейския съюз и в трети страни, като при реализиране на тютюн в страната се посочват лицата, на които той е предоставен; данните се представят по сортови групи– ежегодно до 30 юни.“

§ 14. След чл. 16г се създава нова глава пета с нови чл. 17, 18 и 18а:

„Глава пета

ПРЕДСТАВИТЕЛНИ ОРГАНИЗАЦИИ В СЕКТОР „ТЮТЮН“

Чл. 17. (1) За представителни организации в сектор „Тютюн“ могат да бъдат признати юридически лица с нестопанска цел, регистрирни в обществена полза, които са:

1. производители на тютюн;

2. лица, извършващи промишлена обработка на тютюн;

3. производители на тютюневи изделия.

(2) Организацията по ал. 1 се признават за представителни, когато:

1. по т. 1 обединяват повече от 30 на сто от земеделските стопани – тютюнопроизводители, вписани в регистъра по чл. 4, ал. 1;

2. по т. 2 обединяват лица, които през предходната година са обработили повече от 50 на сто от общия обем на произведения в страната суров тютюн;

3. годишният обем на произведените тютюневи изделия от членовете на организацията по ал. 1, т. 3 за предходната година, е повече от 50 на сто от общия обем произведени в страната тютюневи изделия.

(3) В организацията по ал. 1 могат да членуват и научни институти или университети, които осъществяват научни и приложни дейности в областта на тютюна или тютюневите изделия.

Чл. 18. (1) Признаването на представителност на организации по чл. 17, ал. 1 се извършва със заповед на министъра на земеделието и храните.

(2) За признаване на представителност управителният орган на съответната организация подава заявление до министъра на земеделието и храните, към което се прилагат документи, удостоверяващи изпълнението на изискванията по чл. 17, ал. 1 и 2.

(3) В едномесечен срок от подаване на заявлението по ал. 2, министърът на земеделието и храните издава заповед за признаване на организация за представителна за сектор тютюн или прави мотивиран отказ, който се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 18а. Представителните организации по чл. 17, ал. 1:

1. представляват и защитават интересите на своите членове пред органите на изпълнителната власт и местното самоуправление;

2. представляват своите членове пред Министерството на земеделието и храните с право да подписват споразумения, съглашения и други документи;

3. водят и поддържат регистър на своите членове и на дейностите, осъществявани от тях;

4. дават становища и участват в работни групи за изготвяне проекти на нормативни актове, регулиращи обществените отношения в сектор тютюн;

5. ежегодно предоставят на Министерството на земеделието и храните обобщена информация за изпълнение на изискванията по чл. 17, ал. 1 и информация за дейността си.”.

§ 15. В чл. 23 думата „папирози“ и думите „енфие и“ се заличават и накрая се добавя „тютюн за смъркане и тютюн за орална употреба“.

§ 16. В чл. 24, ал. 1 думите „регистрирани по Търговския закон и по Закона за кооперациите, както и чуждестранни лица, регистрирани по законодателството на държава - членка на Европейския съюз, или на други държави - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и“ се заменят с „които са лицензирани складодържатели по Закона за акцизите и данъчните складове и са“.

§ 17. Член 25 се изменя така:

„Чл. 25. (1) Тютюневите изделия се продават на вътрешния пазар с поставен върху потребителската опаковка бандерол.

(2) Изискванията към бандеролите, както и условията и редът за поставянето и отчитането им, се определят в Закона за акцизите и данъчните складове и актовете по прилагането му.“

§ 18. Създават се чл. 44а и 44б:

„Чл. 44а. Който наруши разпоредба на чл. 6, 16 или 16 г се наказва с глоба от 50 лв. до 500 лв., съответно имуществена санкция в размер от 2000 лв. до 5000 лв.

Чл. 44б. Който съхранява суров тютюн без да е вписан в регистъра по чл. 11 се наказва с глоба от 50 лв. до 500 лв., съответно имуществена санкция в размер от 2000 лв. до 5000 лв.“

§ 19. В чл. 47, ал. 3 думите „ал. 1 и“ се заличават.

§ 20. В чл. 52, т. 2 думите „чл. 4“ се заменят с „чл. 6“.

§ 21. В § 1 от допълнителната разпоредба т. 4 се изменя така:

„4. „Тютюневи изделия“ са всички изделия, които могат да бъдат използвани от потребителите и са съставени, дори частично от тютюн:

а) цигара - цилиндрично тяло от тютюн, чиято консумация се извършва чрез процес на горене и което е подробно определено в Закона за акцизите и данъчните складове;

б) пура - цилиндрично тяло от тютюн, чиято консумация се извършва чрез процес на горене и което е подробно определено в Закона за акцизите и данъчните складове

в) пурета - вид малка пура, която е подробно определена в Закона за акцизите и данъчните складове;

г) тютюн за ръчно свиване на цигари - тютюн, който потребителите могат да използват за направата на цигари;

д) тютюн за лула - нарязан тютюн, чиято консумация се извършва чрез процес на горене, и който е предназначен изключително за употреба в лула;

е) бездимно тютюнево изделие - тютюнево изделие, чиято консумация не се извършва чрез процес на горене, включително тютюн за дъвчене, тютюн за смъркане и тютюн за орална употреба;

ж) тютюн за дъвчене - бездимно тютюнево изделие, предназначено изключително за дъвчене;

з) тютюн за смъркане - бездимно тютюнево изделие, което се поема през носа;

и) тютюн за орална употреба - всички изделия, предназначени за използване през устата, с изключение на предназначените за вдишване или дъвчене, съставени изцяло или частично от тютюн, на прах или на отделни частици или каквато и да е комбинация от тези форми, и по-специално тези, представени в пликчета дози или в порести пликчета;“

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 22. Комисиите по чл. 2а, ал. 1 се назначават в шестмесечен срок от влизането в сила на този закон.

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за тютюна и тютюневите изделия

В рамките на досега действащата Обща селскостопанска политика регламентацията на сектор „Тютюн“ се извършваше с Регламент (ЕО) № 1234/2007 за установяване на обща организация на селскостопанските пазари и относно специфични разпоредби за някои земеделски продукти („Общ регламент за ООП“). На този принцип до момента бяха заложени всички регламентации и промени в националното законодателство за управление на този сектор. До посоченото приравняване към условията на обща организация на пазарите за културата тютюн се пристъпи през месец **април 2004 г.**, когато съветът на ЕС по земеделие и рибарство приема решение за реформа на сектор „Тютюн“, която е в съответствие с принципите на реформата на ОСП от 2003 г. Следва да се има предвид, че тази реформа се извършва преди присъединяването на България в ЕС и страната ни не е участвала в дебатите по проблематиката, но в настоящия момент е задължена да прилага изцяло договореностите, постигнати в сектора, който на практика се изразяват в създаването на условия за пазарно функциониране на този сектор. Следва да се има предвид, че този подход към сектора е залегнал и през новия програмен период на Европа до 2020 г., като не съществуват преки ангажименти за страната по отношение прилагането на системи за управление и контрол при производството на суров тютюн.

Успоредно с това единствената наблюдавана у нас тенденция за сектора е за спад на производството на този вид земеделска продукция, ниска изкупна цена за килограм предопределена до голяма степен и от трайно ниското качество на произвеждания у нас тютюн.

Отчитайки взаимна свързаност и взаимодействие между тютюнопроизводството и икономическата, социална и институционална среда в страната, главната стратегическа цел на България в тази област до 2020 г. следва да бъде формулирана по начин, който да създаде предпоставки, първо, за устойчиво, пазарно развитие на този сектор, второ, да подкрепи съществуването на местните общности изградени от дребни земеделски производители в икономически уязвими области на страната, както им предостави финансова подкрепа, до колкото това е възможно, за диверсификация и преориентиране на съществуващи производства на тютюн.

Постигането на подобна цел, предвид огромния брой от реално съществуващи производители на тютюн в страната, както и размера на изплащаните финансови средства към този сектор налагат сами по себе си необходимост от наблюдение на процесите в този отрасъл без директна намеса от страна на държавата в тях. Установяването на системи за проследимост и прозрачност, ще допринесат за нормалното функциониране на този сектор и ще предопределят сами по себе си до оптимизиране на управленските решения за сектора у нас.

С предложението ЗИД на Закона за тютюна и тютюневите изделия се постига значителен напредък при установяване на подобен подход на работа със сектора и до голяма степен се отговаря на обществените очаквания за по-голяма предвидимост без да се разписват конкретно функции за намеса на държавни органи. На първо място, създават се два нови регистъра по отношение на производители (площи, договори) и търговци в сектора с минимум критерии за включване в тях. С тяхното въвеждане на практика се

запълва голяма празнота по отношение на информацията за текущото състояние на сектора. Акцентира се реално на слабостите в производството, осветляват се лицата занимаващи се с производство и търговия на суровина предназначена за производство на акцизни стоки и минимум изисквания към тях за подобен род дейност на територията на страната. Успоредно с това се създават комисии по тютюна към Областните дирекции "Земеделие", които на регионално ниво ще запълнят липсващото звено към момента за наблюдение и управление на сектора. За същите се предвижда да имат компетенции и по отношение независимото окачествяване на тютюна при евентуален спор при изкупуването между производител и търговец, което се явява единствено и само независима референция по отношение актуалното качество на суровината.

С предлагания ЗИД на ЗТТИ за първи път се въвеждат основи за създаване и на предсатвителни организации за сектор тютюн (по модел на повечето европейски страни), които на вертикален принцип да обединят всички нива от производството до крайния продукт в сектора и поставят отношенията в сектора на ниво отговарящо на тенденциите в него. Въвеждането на критерии за представителност на подобни организации създават и непосредствена възможност за създаване на надбраншови орган, който да обедини интересите на страните и се яви платформа за управление на отношенията в сектора, включително и по отношение на изкупните кампании на тютюн, срокове за изкупуване, ценови равнища, без това да противоречи на каквито и да било поети държавни ангажменти за пазарно функциониране на сектора.

Не на последно място в предлагания ЗИД се разграничават ясно функциите и правомощията на компетентните ведомства: Министерство на земеделието и храните, Министерството на икономиката и енергетиката и Министерство на финансите. Адаптират се механизмите за контрол при производство и търговия с тютюневи семена към единствения официално акредитиран орган на страна за това – Изпълнителна агенция по апробация и семеконтрол. Въвежда се изискване производството на тютюн да се извършва съгласно технологични инструкции за производство, бране, сушене и производителска манипулация, което до голяма степен ще позволи произвеждания у нас тютюн да отговори на търсенето на качествена суровина, което е и основа за пазарно функциониране на сектора.

Внос и ДЕМ!